

Verenigingsnieuws

Op vrijdag 29 april a.s. vindt onze maandelijks bijeenkomst plaats om 19:30 uur in ons verenigingslokaal Óp Sankt Tolbert, Bloemendalstraat 11A te Vaals.

Na de gebruikelijke informatie worden er twee diaprojecties gepresenteerd over Vaals en het Heuvelland en Geuldal door ons lid Wiel Dautzenberg.

Nummer 80

april 2016

D'r Knaalmaan

In Vaals hadden vroeger veel mensen een bijnaam. Dit was zo ingeburgerd dat men soms iemands werkelijke naam niet eens kende. Zo kon dan ook het volgende gebeuren. Mijn grootmoeder Maria Bindels ging op zekere dag boodschappen doen en kwam op straat de plaatselijke politieagent tegen, die iedereen kende onder zijn bijnaam d'r Knaalmaan. Hij vertelde aan mijn grootmoeder dat hij een van haar zoontjes op straat was tegengekomen, die op dat tijdstip in zijn schoollokaal behoorde te

zitten. De spijbelaar had hij meteen naar de school gestuurd.

"Dat hat uhr jott jedoa herr Knaalmaan, zei mijn grootmoeder. Duur zut ooch veulmaals mersie herr Knaalmaan. Los dea vlejijl mea heem komme. Dea kriet de leviete jelaese. Adie herr Knaalmaan."

Toen haar man Antoon 's-avonds van zijn werk thuiskwam vertelde grootmoeder het voorval aan hem. *"Mea Mariesje wat has doe a dem jezaad? Has doe Knaalman jezaad?" "Mea joo,*

wat angesj, dat is doch d'r Knaalmaan", zei mijn grootmoeder. *"Mea zoe heesjt dea doch jaarnit Mariesje, dat is doch zienze beejnaam. Wat zaat heé da wie doe Knaalman jeije hem zaats." "Antoen, dat hat deé ziesj jaarnit losse ameerke."*

Wellicht was de agent er aan gewend geraakt dat men Knaalman tegen hem zei of hij merkte de argeloosheid van mijn grootmoeder op.

Victor Voncken

In dit nummer:

D'r Knaalmaan	1
975 jaar Vaals: Lezing Het Romeinse verleden van Vaals en omgeving	1
Themanummer 4, Het Zingende Zuiden	2
Nieuw verschenen boeken	2
Boek Plat Jezaat	3
Fototentoonstelling Focal 81 2016	3
Verjaardagen (70+)	4
Activiteitenagenda	4

975 jaar Vaals: Lezing Het Romeinse verleden van Vaals en omgeving

In het kader van het jubileumprogramma dat HKK Sankt Tolbert ter gelegenheid van het 975-jarig bestaan van Vaals vindt in mei een lezing plaats.

Karen Jeneson spreekt over "Het Romeinse verleden van

Vaals en omgeving". Zij gaat onder meer in op de bodemvondsten in de afgelopen decennia en recent onderzoek over de Romeinen in onze streek.

Als archeologe en conservator van het Thermenmuseum

Heerlen en door haar promotieonderzoek naar het Romeinse landschap tussen Tongeren en Keulen heeft mevrouw Jeneson een enorme kennis van de Romeinse geschiedenis in Limburg en het Rijnland.

De lezing vindt plaats op donderdag 12 mei, 19:30 uur, in ons verenigingsgebouw Óp Sankt Tolbert. Aanmelding is niet noodzakelijk, de lezing is gratis, een vrije gave voor de referent is uiteraard welkom.

Jan Francotte / Thomas Richter

Karen Jeneson

Themanummer 4, Het Zingende Zuiden

Allie Vaessen-Wijlands en Thaddée Goossens hebben een boek samengesteld over het operettegezelschap Het Zingende Zuiden. De auteurs waren van kind af aan om familiaire redenen nauw betrokken bij het gezelschap. Het boek bevat veel foto's met namen en andere documenten uit het bestaan van het gezelschap.

In januari 1945 starten enkele Vaalser zangers een kwintet: Harry Frederiks 1ste tenor,

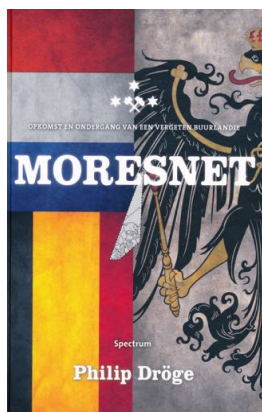
Rud Bröcheler 2de tenor, Wim Habets 1ste bas, Toon Lousberg 1ste bas, Johan Meesters 2de bas en Leo Ketelaars als dirigent en zanger. Het gezelschap blijft tot het einde van een bijna volledige Vaalser samenstelling. Velen zullen nog herinneringen hebben aan dit gezelschap of nog weten dat opa of een tante hier deel van uitmaakten.

Wie voor 15 mei inschrijft wordt vermeld in het boek.

Bij voorinschrijving kost het boek € 12,50 excl. verzendkosten. Voorinschrijving kan geschieden door overmaking van het verschuldigde bedrag op bankrekeningnummer NL23RABO0114493979 t.n.v. Heemkundekring Sankt Tolbert o.v.v. Zingende Zuiden. Daarna kost het € 15,00 excl. verzendkosten. Gestreefd wordt naar verkoop half juni.

Herbert Kuijpers

Nieuw verschenen boeken

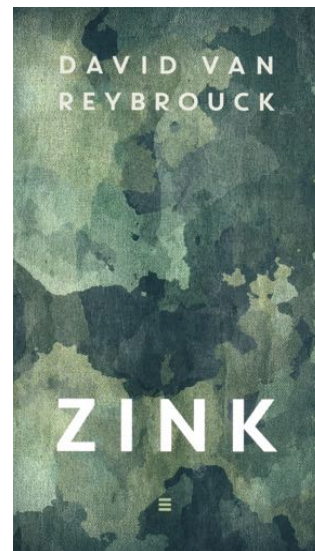

Recentelijk zijn twee Nederlandstalige boeken over Neutraal Moresnet verschenen, die hier in het kort worden beschreven.

Het eerste boek is van de schrijver Philip Dröge en heeft als titel: "Moresnet. Opkomst en ondergang van een vergeten buurlandje". Van 1816 tot 1920 lag het ministaatje Moresnet aan de zuidgrens van Nederland. Neutraal Moresnet telde zo'n 300 inwoners, die zich na enkele jaren een echt volk begonnen te voelen. Ze hadden een eigen hoofdstad (het dorp Kelmis), een 'staatshef' (de burgemeester) en een verdedigingsmacht (de veldwachter). De vrijheid en de extreem lage belastingen trokken als snel duizenden avonturiers aan. Moresnet groeide uit tot een voorbeeld van hoe mensen uit verschillende landen, zonder een grote overheid, vreedzaam konden samenleven. Sterker nog, in Moresnet moest de wereldvrede beginnen. Idealisten wilden er de ideale staat vestigen, met als Esperanto naam Amikejo (Vriendschap). Maar de Eerste

Wereldoorlog maakte een einde aan dit plan. Philip Dröge onderzoekt het verhaal achter Moresnet. Hoe kon dit onwaarschijnlijk ministaatje ontstaan? Wie woonden er en hoe was het leven? De schrijver vertelt een boeiend geschiedkundig verhaal over dieven, gokkers, smokkelaars, mijnwerkers en een dromer die van Moresnet de ideale samenleving wilde maken en daarin bijna slaagde. Dit interessante geschiedkundig en prettig leesbaar boek telt 271 pagina's (geen foto's) en is onder andere verkrijgbaar bij de Readshop aan de Maastrichterlaan in Vaals. Auteur: Philip Dröge. Uitgever: Spectrum. Prijs: Euro 19,99. Hardcover. ISBN978 90 00 34960 9. Ook verkrijgbaar als e-book.

Het tweede boekje is van de auteur David Van Reybrouck en heeft als titel "Zink". Dit boekje heeft een persoonlijk verhaal en kan als een goede aanvulling worden gezien op het boek van Dröge. "Daar zit Emil, een oude man van 42, verkleumd, onder een deken, hoestend. Vijf nationaliteiten heeft hij gehad, en hij was niet

eens verhuisd." (tekst achterzijde boekje). In zijn Boekenweekessay vertelt de auteur, aan de hand van de ongelooflijke belevenissen van één bewoner, het verhaal van Neutraal Moresnet. Het boekje telt 63 pagina's en kan o.a. besteld worden via bol.com. Auteur: David Van Reybrouck. Uitgever: De Bezige Bij. Prijs: Euro 8,99. Paperback. ISBN978 90 596 5358 0.

Victor Voncken

Boek Plat Jezaat (ingezonden stuk)

In Plat Jezaat vindt de lezer spreuken, gedichten, korte humoristische verhalen en liedjes van allerlei aard. Een lach en een traan staan naast elkaar. Het is een verzameling teksten, door de jaren heen geschreven op momenten dat daartoe voldoende inspiratie was. Bij het boek wordt een CD geleverd met 2 liedjes.

Vrienden, familie en bekenden hebben, onafhankelijk van elkaar, ondergetekende aangespoord om de teksten te bundelen en uit te geven zodat ze toegankelijk worden voor een breder leespubliek. Tekeningen van Jan Deckers, cartoons van Jean Gouders, foto's uit het archief van Nico Graaf, lay out Ben Graaf. Mentorschap Guus Erven. Medewerking aan de totstandkoming van het boek hebben o.m. verleend: Arthur en Lucas Jussen, Bernie Thewissen, Burgemeester Reg van Loo, Cor Beckers, Dennis Wolf, Dieter Wintzen, Errol Delnoye, Fien Kusters, Jean Kern, Gerrie Cransveld, John Beckers, Jo Kern, Jo Vandermeij, John Bröcheler, Joop Lennertz, Juulsje, Juus Erven, Marlou Jungbluth-Graaf, Nico Scheffers, Pascal Muerters, Pastoor Broekhoven, Paul May, Piet Pakbiers, Piet Weyenberg, Sisi Leunissen, Thijs Jussen, Tom Staps, Marco Fröhling, Arthur Cransveld en anderen.

Manny (Bert) Graaf
Op zondag avond 16 juni 1957 om 20 uur zag hij het daglicht in de Seffenterstraat nr 32 (Mietskazern) te Vaals. Een zondagskind (geluuskind) dus in meervoudig opzicht. Enerzijds vanwege het feit dat hij in een beschermde omgeving opgroeide, anderzijds omdat dit juist gebeurde in het Stadje Vaals, zijn "Heemetsjtad". Bert Graaf, alias "Manny"

"Wie der moonk miesj jewaase" (Moddersjproach van Los Catastrosos), vrij vertaald: "moedertaal", is dat wat mij van kleins af aan zo intrigeert, wat mij zo liefdevol verbind met het stadje Vaals en zijn bewoners. Dat is wat hobbydichter, buutereedner en tekstschrijver Bert Graaf (alias Manny) ervaart als hij als oer inwoner van dit mooie grensstadje door de straten van Vaals loopt. De "Vaalsenaar", Bourgondisch, gastvrij, zeer muzikaal, humoristisch, vaak het hart op de tong, vertegenwoordigt een verdraagzame grote minderheid in een stadje dat bevolkt wordt door allerlei nationaliteiten. "Plat Jezaat" is een bescheiden maar geestige bijdrage aan ons cultureel erfgoed, geschreven, gezongen en bezongen in een moedertaal die je steeds weer terug doet keren naar daar waar je je thuis voelt.

De gehele opbrengst van dit boek gaat naar de Nederlandse Cystic Fibrosis stichting. Kay Bisschoff overleed op 23 oktober 2010 op jonge leeftijd tragisch aan deze hardnekkige taaislijm ziekte op het moment dat een longtransplantatie in het vooruitzicht stond. Zijn moed en vechtlust hebben een onuitwisbare indruk gemaakt op de Vaalser bevolking en ver daar buiten.

Voor meer informatie en bestellen zie: www.platjezaat.nl en facebook "plat jezaat". Het boek is in de maand oktober beschikbaar. Plaats en tijdstip van presentatie volgt. Het boek kost 19,95 euro. Voorbestellen kan ook door het sturen van een mail naar bgmanny@home.nl onder vermelding van je naam en adres.

Fototentoonstelling Focal 81 2016 (ingezonden stuk)

Kelmis (B). Ter gelegenheid van de 35e verjaardag, nodigt Foto Club "Focal 81" te Kelmis / La Calamine U van harte uit op zijn Fototentoonstelling, gedurende het weekend van 14 en 15 Mei 2016. Ook dit jaar presenteren de 23 clubleden de bezoekers een overzicht van hun hoog fotografische kunnen.

Tentoongesteld worden 152 grootbeeld formate zowel in kleur als in zwart-wit, van "zuivere" motieven, op film vastgelegd en digitaal bewerkt. Daarnaast wordt er een beamershow getoond. De tentoonstelling vindt plaats in het Athenaeum Cesar Franck te Kelmis (Ingang "Parkstrasse

of Moresneterstrasse, volg het bord "Foto Expo"), en is op zaterdag 14 Mei van 14 tot 21 uur en op zondag 15 Mei van 10 tot 19 uur geopend. Toegang is gratis. Voor verdere info zie www.focal81.be U Contact persoon is: Iwan Jungbluth Tel: 0032 (0) 87657303

Secretariaat:
Heuvel 4
6291 CS Vaals
Nederland

Telefoon: 043-306 42 06
E-mail: sankttolbert@gmail.com

Bezoek onze
website
sankttolbert.nl

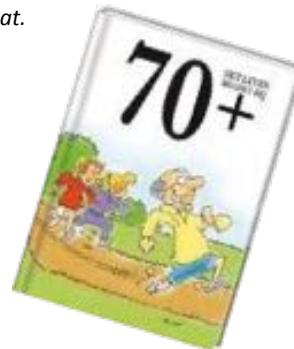

Verjaardagen (70+) van Sankt Tolbert-leden

Mei 2016

7 mei	Leon Schweitzer 70 jaar
11 mei	Sylvia Verbeek-Soons 73 jaar
28 mei	Marius van Dongen 72 jaar
29 mei	Nel Koch-Ketelaars 72 jaar
30 mei	Maria van den Beuken 72 jaar
30 mei	Frans Straat 70 jaar

Leden die vermelding in deze rubriek niet op prijs stellen gelieven dit tijdig door te geven aan het secretariaat.

Allen van harte gefeliciteerd!

Activiteitenagenda

24 april 2016 – 29 mei 2016

Expositie Hedi Frankenne, impressies in kleur en licht in de Kopermolen.

aanvang 13:30 uur Voor meer informatie zie ook: <http://www.facebook.com/ocvijlen>.

4 mei Dodenherdenking

27 april Koningsdag

Fietsversieroptocht Vijlen -

5 mei Bevrijdingsdag

12 mei Lezing Het Romeinse verleden van Vaals en omgeving door Karen Jenson in ons verenigingsgebouw Op Sankt Tolbert Aanvang 19:30 uur

REAGEREN

De nieuwsbrief is een maandelijkse uitgave van heemkundekring Sankt Tolbert.

Wilt u meer weten over de heemkundekring Sankt Tolbert, een bijdrage leveren aan deze nieuwsbrief of heeft u een interessante mededeling, kijk dan op de website www.sankttolbert.nl of mail naar sankttolbert@gmail.com.

De nieuwsbrieven staan ook in pdf-formaat op de website. Deze kunt u downloaden. Tevens kunt u op de site aangeven als u de nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen.